

Sosiaalinen raportointi Satakunnassa

8/2024 – 12/2024

Lisätietoja antavat:

Minka Leino-Holm, minka.leino-holm@pikassos.fi

Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos

Mari Lönnberg, mari.johanna.lonnberg@sata.fi

Kestävän kasvun Satakunta 2 -hankkeen Rakenteellisen sosiaalityön raportointi -osa-alue

Sosiaalinen raportointi?

Sosiaalinen raportointi on tärkeä tapa tehdä rakenteellista työtä. Se tarkoittaa työssä saadun nk. hiljaisen tiedon näkyväksi tekemistä. Asiakastietojärjestelmiin ei (vielä) voi kirjata havaintojaan yhteiskunnasta, lainsäädännön epäkohdista tai toimivista kirjauksista, näkemiään kohtuuttomia tilanteita tai todistamiaan onnistumisia – näitä varten on kuitenkin onneksi olemassa oma lomakkeensa.

Katso Etelä-Savossa tehty lyhyt (n. 2,5 min) video siitä, mitä sosiaalinen raportointi tarkoittaa: <https://youtu.be/t4XAwQSOK9o?si=mCX1CJ-x2O8rbbbA>

Sosiaalisen raportoinnin lomake ei vaadi kirjautumista. Lomake on aina käytettävissäsi. Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos vastaa raporttien analysoimisesta ja kokoamisesta.

Raportin voi tehdä koska tahansa. Raportin voi tehdä yksin tai yhdessä, tiiminä. Raportoitava asia, havainto tai ilmiö voi olla positiivinen tai negatiivinen. Se voi toimia ideana uusille kehittämistoimille tai pohjatietona päätösten tukena. Raportit tukevat muuta tietoa (esim. tilastotietoa, tutkimustuloksia, asiakkaiden tuottamaa tietoa) tuoden niiden esiin tuomiin ilmiöihin uutta näkökulmaa ja selityksiä.

Satakunnassa sosiaalista raportointia toteuttavat Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos ja Kestävän kasvun Satakunta 2 -hankkeen Rakenteellisen sosiaalityön raportointi -osa-alue yhteistyössä.

Lisätietoa antavat:

Minka Leino-Holm, sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos, minka.leino-holm@pikassos.fi (28.2.2025 asti) sekä Mari Lönnberg, Kestävän kasvun Satakunta 2 -hankkeen Rakenteellisen sosiaalityön raportointi -osa-alue, mari.johanna.lonnberg@sata.fi

Sosiaalinen raportointi?

Sosiaalinen raportointi on tärkeä tapa tehdä rakenteellista työtä. Se tarkoittaa työssä saadun nk. hiljaisen tiedon näkyväksi tekemistä. Asiakastietojärjestelmiin ei (vielä) voi kirjata havaintojaan yhteiskunnasta, lainsäädännön epäkohdista tai toimivista kirjauksista, näkemiään kohtuuttomia tilanteita tai todistamiaan onnistumisia – näitä varten on kuitenkin onneksi olemassa oma lomakkeensa.

Katso Etelä-Savossa tehty lyhyt (n. 2,5 min) video siitä, mitä sosiaalinen raportointi tarkoittaa: <https://youtu.be/t4XAwQSOK9o?si=mCX1CJ-x2O8rbbbA>

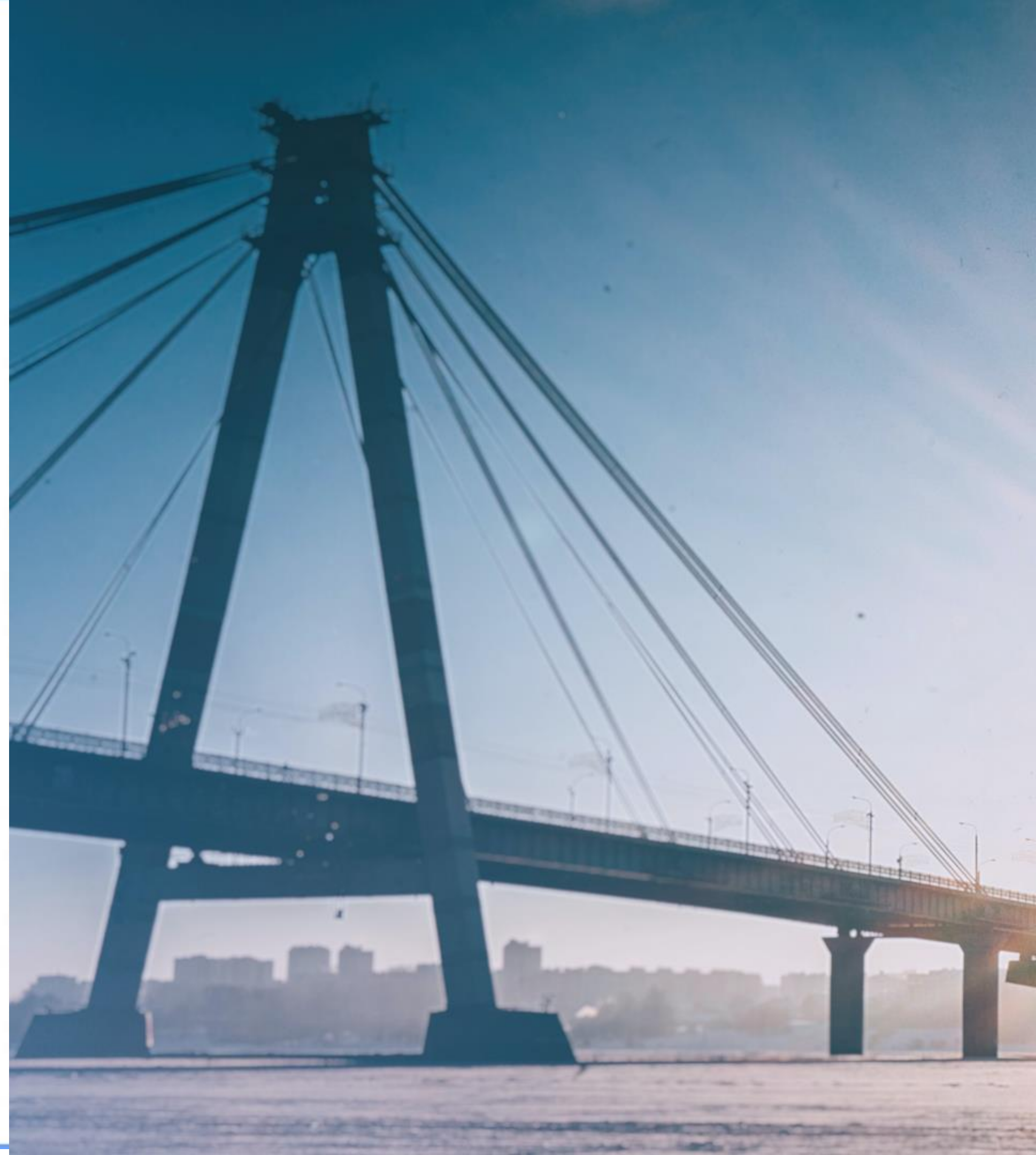
Sosiaalisen raportoinnin lomake ei vaadi kirjautumista. Lomake on aina käytettävissäsi. Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos vastaa raporttien analysoimisesta ja kokoamisesta.

Raportin voi tehdä koska tahansa. Raportin voi tehdä yksin tai yhdessä, tiiminä. Raportoitava asia, havainto tai ilmiö voi olla positiivinen tai negatiivinen. Se voi toimia ideana uusille kehittämistoimille tai pohjatietona päätösten tukena. Raportit tukevat muuta tietoa (esim. tilastotietoa, tutkimustuloksia, asiakkaiden tuottamaa tietoa) tuoden niiden esiin tuomiin ilmiöihin uutta näkökulmaa ja selityksiä.

Satakunnassa sosiaalista raportointia toteuttavat Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos ja Kestävän kasvun Satakunta 2 -hankkeen Rakenteellisen sosiaalityön raportointi -osa-alue yhteistyössä.

Lisätietoa antavat:

Minka Leino-Holm, sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos, minka.leino-holm@pikassos.fi (28.2.2025 asti) sekä Mari Lönnberg, Kestävän kasvun Satakunta 2 -hankkeen Rakenteellisen sosiaalityön raportointi -osa-alue, mari.johanna.lonnberg@sata.fi

Positiivisia havaintoja tarkastelukaudelta:

- Toiminnassa ja työssä pääsee näkemään **onnistumisia** asiakkaiden tilanteissa.
- **Sosiaalisen kuntoutuksen** keinoin voidaan löytää ihmiselle mielekästä tekemistä arkeen, ja tukea hänen työ-, opiskelu- ja työkykyään. Kävijämäärät ovat **matalan kynnyksen** sekä **järjestöjen** monissa palveluissa ovat nousussa eli palvelut on selvästi löydetty - toisaalta niille lienee aiempaa enemmän tarvettakin. Satakunnan Sininauhan Digiverstas on mainittu hyväksi havaittuna palveluna. Kulttuuripaja Nitro (Pori) on hiljalleen löydetty ja toiminta saa paljon kehuja. Kävijät näkevät että on hyvä, että on **erilaisia vaihtoehtoja**, jotka myös voivat muodostaa yksilölle toimivan kokonaisuuden. Mahdollisuus osallistua toimintaan nimettömästi madaltaa kynnystä osallistua. Voimavarakeskeinen sekä toiminnallinen työote tukee kävijöitä. Vertaisohjaaja-toiminta on toimiva malli, kävijät osaavat luoda toisilleen mielekästä ja kiinnostavaa sisältöä.
- Koulun **perhetyöntekijä** on suhtautunut lapsen vaikeuksiin asianmukaisesti ja auttanut perhettä eteenpäin palvelupolulla.
- **Yhteistyö** sosiaalihuollon kanssa toimii ja sosiaalihuollon tarpeesta ilmoittaminen onnistuu. **Yhteistyö** lastensuojelun kanssa on toimivaa. Aikuissosiaalityössä aiemmin toimineen maahanmuuttotiimin kanssa tehty **yhteinen työ** on ollut hedelmällistä.
- Porissa toteutettava **yhteisöllinen ruokailu** on ollut toimiva käytäntö ja sen laajeneminen on positiivinen asia.
- **Asumisneuvonta** ja **talousneuvola** on hiljalleen löydetty Porissa.

Huolta aiheuttavia havaintoja: Palveluverkon muutokset Satakunnassa ja sen vaikutukset, muutokset palveluiden saamisen kriteereissä, alueen käytännöt palveluissa ja toiminnoissa.

- Niiden alueiden, joilta on **siirretty** sosiaalipalveluja toisaalle (esim. Luvia / kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus), **asiakkaiden motivoiminen** palveluiden piiriin on vaikeaa, kun matkat ovat pitkiä.
- **Joustavuus** eri palveluiden välillä on vähentynyt, raja-aitoja on yhä enemmän - vaikea enää räätälöidä **yksilöllisiä** palvelupolkuja.
- **Kotiin annettavan jalkautuvan tuen** antamisen mahdollisuuksien väheneminen huolestuttaa, sillä se on monesti tilanteen vaatimaa ja vaikuttavinta tukea.
- **Terveyssosiaalityön alasajo** Satakunnassa näkyy konkreettisesti moniammatillisessa toiminnassa.
- **EU:n ruokalahjakorteista** ei tiedoteta riittävän aktiivisesti. Lahjakorteista liikkuu yleisissä keskusteluissa erinäisiä huhuja. Uskonnollisten yhteisöjen **ruoka-apujakelussa** on koettu painostusta osallistua uskonnollisen toimintaan ruoka-avun saamiseksi.
- **Hamstrausongelmasta** kärsiville asiakkaille ei ole heidän tarpeisiinsa vastaavia palveluja, kuten intensiivistä monialaista interventiota, jossa tarjottaisiin konkreettista apua, eri toimijoiden antamaa tukea sekä jatkoseurantaa. Olisiko tästä toimintamuodosta hanke- tai pilotti-ideaksi?
- **Pienemmille paikkakunnille** on vaikea saada vaihtoehtoja ja toimijoita.
- Ihmisten **motivoiminen** ryhmä- ja päiväaikaiseen toimintaan on aiempaa vaikeampaa, kun sosiaalisesta kuntoutuksesta ei makseta enää taloudellista korvausta. Toiminnan ja sen muiden hyötyjen markkinoiminen on haastavaa.

Huolta aiheuttavia havaintoja: Palveluissa ilmenevät puutteet

Satakunnan
hyvinvointialue

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Suomen
kestävän kasvun
ohjelma

PIKASSOS

- **Kehitysvammaisten nuorten** palvelut huolestuttavat: Unohdetaanko heidät säästöjen tiellä? Nuoret vammaiset henkilöt tarvitsevat lisää tuettua yhteisöllistä asumista sekä erilaisia työ- ja päivätoiminnan muotoja.
- Vahvasti **nepsy-piirteinen** mutta vetäytyvä lapsi ei ole saanut apua. Koulu ja perheneuvola pallottelevat vastuuta, koulupsykologi ole ollut käytettävissä.
- **Maahanmuuttajien** asioihin keskittyvä tiimi ollaan purettu aikuissosiaalityöstä, mikä näyttäytyä tämän kohderyhmän saamassa tuessa. **MoniPori** on hankala löytää eivätkä ammattilaiset tiedä riittävästi sen olemassaolosta / palveluista.
- Vanhuspalvelulain mukaista **kuljetuspalvelua** on vaikea saada – onko apuvälineen käyttäminen palvelun saamisen ehto? Jos on, onko tämä lainmukaista?
- **Saattohoito** ei toteudu riittävällä ja ihanteellisella tavalla Satakunnassa.
- **Aikuissosiaalityön resurssit** ovat riittämättömät, asiakasmäärät ovat suuria ja vaihtelevia.
- **Työikäisten muistisairaiden henkilöiden palvelut** eivät vastaa kohderyhmän tarpeisiin ja tilanteisiin: Päivätoiminta ja intervallihoito toteutuu ikääntyneille tarkoitetuissa palveluissa ja niissä tarjolla oleva sisältö on vähäistä. Toimintamallit **eri vaiheissa olevien muistisairaiden henkilöiden** tukemiseksi ovat puutteellisia. Lakkautetut **muistisairaiden** ensitietopäivät tukivat sairastuneita ja heidän läheisiään palveluiden kokonaisuuden hahmottamisessa.
- **Omaishoitajille ja/tai omaishoidettaville** suunnatuista ryhmätoiminnoista ja päivätoiminnasta on leikattu, eikä vastaavaa muuta palvelua ole alueella saatavilla. Omaishoitajat eivät pääse kaikkialla alueella terveystarkastuksiin, eivätkä koe saavansa riittävästi tukea ja palveluja. **Etäomaishoitajien** tuki on riittämätöntä ja ristiriidassa sen kanssa, miten paljon omaishoitajan odotetaan olevan hoidettavan arjessa ja asioissa mukana
- Sosiaalihuoltoon tehtyihin huoli-ilmoituksiin reagoiminen viipymättä näyttäytyy **ikäntyneiden palveluiden** osalta puutteellisena. Tunne siitä, että **ikäntyneen asiakkaan tai läheisen** on itse selvitettävä oikeutensa, eikä niistä kerrota systemaattisesti.

Huolta aiheuttavia havaintoja: Nuorten pahoinvointi, häiriökäyttäytyminen ja mielenterveyden haasteet

- **Etäopintojen** suuri määrä haastaa osaa opiskelijoista, eivätkä kaikki kykene niistä suoriutumaan, jolloin opinnot saattavat keskeytyä. Huolta erityisesti **nepsy-piirteisistä opiskelijoista** sekä opiskelijoista, joilla ei ole **sosiaalista tukiverkosta**.
- Havaittu, että jo hyvin pienillä lapsilla, noin 10-vuotiailla, on **vaikeaa nikotiiniriippuvuutta**. Riippuvuus on aiheutunut sähkö tupakoinnista. Näille lapsille ei ole palvelujärjestelmässä **hoitopolkua**. Ilmiö on vaarallinen. Asiaan tulisi herätä sekä ammattilaisten että muiden aikuisten taholta.
- **Yksin maahantulleet nuoret** ovat selvästi aiempaa useammin vailla riittävää tukea. Tukihenkilöiden ja aikuissosiaalityön mamu-tiimin puute näkyvät muissa palveluissa näiden henkilöiden kohdalla. Nuoret ovat erittäin vaikeissa tilanteissa ja hyvin yksin.
- Nuoret käyttäytyvät **häiritsevästi** Karin kampuksella (Rauma), käyttäytyminen kuten huutelu ja vaaratilanteita aiheuttava mopolla ajeleminen aiheuttaa turvattomuutta muissa.
- Nuorille aikuisille ei ole kaikkialla maakunnassa (mm. Eurajoella) tarjolla omaa, kohderyhmälle sopivaa toimintaa **kuntouttavassa työtoiminnassa**. Nuoria on **vaikea motivoida** sosiaalisen kuntoutuksen piiriin, kun siitä ei ole heille taloudellista hyötyä.

Huolta aiheuttavia havaintoja: Ajankohtaisten ilmiöiden, ajan hengen sekä kansallisten leikkausten vaikutukset alueen palveluihin ja ihmisten tilanteisiin

- Leikkaukset kansallisista **virkestys- ja vertaistukipalveluista** huolestuttavat (esim. Kelan tai MTLH tarjoamat kurssit).
- **Ikääntyneet ihmiset** ovat hyvin huolissaan asumisensa tulevaisuudesta ja soittavat mm. aikuissosiaalityöhön. **Asumistuen** poistuminen omistusasunnoista osuu tähän kohderyhmään kipeästi.
- **Asunnottomien** lukumäärän ennustetaan ja arvioidaan ammattilaisten keskuudessa olevan noussut sekä nousevan edelleen. **Häätöjen** määrä on toistaiseksi esim. Porin alueella pysynyt tasaisena mutta sen ennustetaan kasvavan.
- **Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden** tilanne huolestuttaa Satakunnassakin. Satakuntaan, erityisesti Poriin, on tulossa suuri määrä kv-opiskelijoita vuonna 2025 mutta onko näiden henkilöiden tarpeisiin vastaamiseen todella varauduttu? On tullut vastaan tilanteita joissa kohdamaa, työllistymisen mahdollisuudet, elinkustannukset, saadut tulot on markkinoitu valheellisesti. On tullut ilmi asumisen haasteita, rahat on loppu, työtä ei saada, kielitaito on puutteellinen, opiskelijat eivät saa harkkapaikkoja. Huoli siitä, onko alueella riittävästi asuntoja näille tulijoille vai onko riski **asunnottomuuden / piiloasunnottomuuden** kasvulle? Onko tässä riski uudelleenlaiselle **paperittomien** henkilöiden ryhmän kasvulle Porissa?
- **Ulkopuolisten häiriönaiheuttajien** rooli asumisen ongelmissa on selvästi kasvanut lähivuosina. Ihmisillä on aiempaa enemmän suurempi **vastuu** ryhmästä ja kavereista, kun omista asioista - koetaan velvollisuutta ja pakkoa päästää ulkopuolisia omaan asuntoon ja auttaa kavereita. **Kunnioitus** toisen ihmisen asuntoa ja toipumispolkua kohtaan on vähentynyt.
- **Sosiaaliturvaleikkausten ja kustannusten nousun vaikutukset** näkyvät mm. lapsiperheiden palveluissa. Vaikutukset **kasautuvat** ja näkyvät erityisesti perheissä, , jotka ovat valmiiksi erityisen haavoittuvassa asemassa kuten perheissä, joissa sekä lapsille että aikuisilla on somaattisia ja/tai psyykkisiä sairauksia. Huoli Lasten oikeuksien sopimuksen toteutumisesta. Yhä useampi elää **taloudellisessa ahdingossa**. Myös sellaiset perheet, jotka aiemmin tulleet taloudellisesti toimeen, ovat nyt vaikeuksissa. Tilanne on monessa lapsiperheessä tuhoava. Maan hallituksen valinnat aiheuttavat asiakkaissa **ahdistusta**. Asiakas soitti ahdistuneena ja kysyi, miten voisi saada kunniallisen lopun elämälleen.
- Vapaaehtoisena toimineiden henkilöiden on kenties **priorisoitava palkkatyö vapaaehtoistoiminnan** edelle taloudellisista syistä. **Yhä harvempi ryhtyy vapaaehtoistyöhön**, mikä vaikuttaa tukea tarvitsevien mahdollisuuksiin saada tukea kuten tukiperheitä tai –henkilöitä. Erilaisiin ryhmätoimintoihin on vaikea saada osallistujia, ihmiset tuntuvat laajasti **passiivisilta**.

Yhteenvetoa esitetyistä ratkaisuehdotuksista:

- **Omaishoidon tukipalveluiden** suhteen systematisointi ja kirjaaminen suunnitelmiin. **Palveluohjaajan** palvelut ja seuranta tulisi olla säännöllisesti osa asiakkaiden ja perheiden palvelukokonaisuutta.
- **Omalääkärimalli** tukisi ikääntyneen henkilön hoidon jatkuvuutta, luottamuksen tunnetta ja turvallisuuden kokemusta.
- **Kuntouttava työtoiminta** ja/tai **sosiaalinen kuntoutus** kaipaisi lisää ohjaajien työpanosta. Olemassa olevia **tiloja** tulisi hyödyntää monipuolisemmin toiminnassa, jotta sitä voitaisiin tarjota eri paikkakunnilla. Sosiaalisen kuntoutuksen suuri merkitys tulisi ymmärtää paremmin Satakunnassa. Nuorille aikuisille on oltava tarjolla mahdollisuuksia kiinnittyä toimintoihin ja kuntoutuva voimaantuen.
- Kansalliset **poliittiset päätökset** asukkaiden taloudellisen tilanteen helpottamiseksi, mm. sosiaaliturvan vahvistaminen ja veroprocentin laskeminen.
- Päätöksentekijöillä sekä palveluiden ylimmällä johdolla tulisi olla **vahvempi ymmärrys ja käsitys sosiaalipalveluista**: Asiantuntijoiden kuuleminen tai lyhyet työhöntutustumisjaksot? Päätösten **kerrannaisvaikutukset** tulisi ottaa aiempaa paremmin huomioon päätettäessä tehtävistä leikkauksista ja supistuksista.
- **Monitoimijainen ja -alainen yhteistyö** sekä käsillä olevissa asioissa (asiakascaset & ilmiöt) että varautuessa tuleviin tilanteisiin (esim. kv-opiskelijat). Muiden toimijoiden ja heidän palveluidensa sekä käytäntöjensä tunteminen on hyödyksi.
- **Jalkautuvaa tukea** tulee olla tarjolla matalalla kynnyksellä esim. vuokranmaksun tukemiseksi konkreettisesti, jo häätöuhan alla (ei vasta, kun häätö realisoituu). Tämä taas vaatii eri toimijoiden **yhteistyön tiivistämistä** sekä **tiedon lisäämistä** asukkaille - ihmiset tapaavat hakea apua vasta aivan viime tipassa.
- **Nikotiiniriippuvaisten lasten hoitopolun** kehittäminen kiireellisesti sekä muut toimet asian suhteen.
- Nuorten parissa toimivien yhdistysten, nuorisotyöntekijöiden ja/tai vartijoiden **jalkautuminen** sinne, missä ilmenee nuorten häiriökäyttäytymistä. Nuorille tulisi olla tarjolla muuta **sisältöä** vapaa-ajalle. Nuoret ja heidän läheisensä tulee ottaa palveluiden suunnitteluun ja tilanteiden ratkaisemiseen **mukaan**.
- Nepsy-piirteisten henkilöiden **palvelu- ja hoito-/tutkimuspolun selkeyttäminen** niin, että jokainen tarvitseva saisi tukea ja apua. Opettajille tulisi olla tarjolla uusia välineitä ja **keinoja tunnistaa** nepsy-haasteisia lapsia. Vanhempien näkemystä ja huolta tulisi kuulla. **Lisäresursseille** olisi tarvetta sote-kentällä ja kouluissa.
- **Kokemuksellisen saavutettavuuden** kehittäminen, tutkiminen, parantaminen yhdessä. Asiakkaiden / kävijöiden kuuleminen heitä kiinnostavasta sisällöstä ja aito pyrkimys vastata asiakaskunnan toiveisiin sekä heitä motivoiviin asioihin.

Lisätietoja antavat:

Minka Leino-Holm, minka.leino-holm@pikassos.fi
Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos

Mari Lönnberg, mari.johanna.lonnberg@sata.fi
Kestävän kasvun Satakunta 2 -hankkeen
Rakenteellisen sosiaalityön raportointi -osa-alue

